

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยถึงปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการประปาหมู่บ้านของอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษามีความประสงค์ต้องการศึกษาปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านในระดับท้องถิ่น เพื่อศึกษาทัศนคติ และลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน โดยได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ คือ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะของท้องถิ่น อันได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้นำ ลักษณะผู้นำของประชาชนในหมู่บ้านมี 2 ลักษณะคือ

1.1 ผู้นำทางสังคม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

1.2 ผู้นำทางครอบครัว เช่น หัวหน้าครอบครัว เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น พัฒนาการ ปลัดอำเภอ เกษตรตำบล สาธารณสุข ครู และ อาสาสมัครพัฒนาประจำตำบล ได้เข้าไปช่วยนิเทศงานและ แนะนำ ชักนำ ให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจต่อโครงการประปาหมู่บ้านและคอยติดตามประเมินผลงานเพื่อมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรค

3. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

3.1 ปัจจัยด้านสังคม คือ เพศ อายุ การศึกษา และระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้านของประชาชน

3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ อาชีพ รายได้ และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากโครงการประปาหมู่บ้าน

ในการศึกษาได้ใช้วิธีการสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านของเขตอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม โดยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรหมู่บ้านละ 5 คน จำนวน 244 หมู่บ้าน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,220 ราย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัย ถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะของท้องถิ่น ได้แก่ คุณลักษณะผู้นำ การนิเทศงาน และการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากโครงการ ปรากฏผลการศึกษาวิจัยดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำ อันประกอบด้วยผู้นำในทางสังคม และผู้นำในครอบครัวพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคม และสถานภาพทางครอบครัว แตกต่างกันมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในโครงการประปาหมู่บ้านต่างกัน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพผู้นำทางสังคมอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ประชาชนผู้มีตำแหน่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือ เป็นประชาชนที่มีอาชีพรับราชการพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเช่น ครู ตำรวจ อาสาสมัคร ฯลฯ มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นผู้นำทางสังคมอย่างเป็นทางการ

สำหรับประชาชนที่มีสถานภาพผู้นำในครอบครัวผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสภาพผู้นำในครอบครัว ได้แก่ เป็นหัวหน้าครอบครัว มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นผู้นำในครอบครัว

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประชาชนที่มีสถานภาพผู้นำทางสังคมอย่างเป็นทางการส่วนมากเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูงคิดเป็นร้อยละ 62.8 ในขณะที่ประชาชนที่ไม่มีสถานภาพผู้นำทางสังคมอย่างเป็นทางการส่วนมากเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 43.7 และ ประชาชนที่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวส่วนมากเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการสูงคิดเป็นร้อยละ 36.5 ส่วนประชาชนที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าครอบครัวส่วนมากเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่ำคิดเป็นร้อยละ 48.3 ดังแสดงตามตารางที่ 5.1 และ 5.2

ตารางที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพผู้นำทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในโครงการ
ประปาหมู่บ้าน

สถานภาพผู้นำทางสังคม	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
มีสถานภาพผู้นำทางสังคมอย่างเป็นทางการ	196 (62.8)	67 (27.9)	29 (9.3)	312 (100.0)
ไม่มีสถานภาพผู้นำทางสังคมอย่างเป็นทางการ	186 (20.5)	325 (35.8)	397 (43.7)	908 (100.0)
รวม	382 (31.3)	412 (33.8)	426 (34.9)	1,220 (100.0)

d.f = 2 Chi-square = 18.421 Significance = 0.0452

Crammer V = 0.54

ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ค่าความเป็นอิสระ (d.f.) เท่ากับ 2 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 18.421 ค่า นัยสำคัญ เท่ากับ 0.0452 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.54 แสดงว่า สถานภาพผู้นำทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพผู้นำในครอบครัวกับการมีส่วนร่วมใน
โครงการประปาหมู่บ้าน

สถานภาพในครอบครัว	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
หัวหน้าครอบครัว	316 (36.5)	295 (34.1)	225 (29.4)	866 (100.0)
สมาชิกในครอบครัว	66 (18.6)	117 (33.1)	171 (48.3)	354 (100.0)
รวม	382 (31.3)	412 (33.8)	426 (34.9)	1,220 (100.0)

d.f. = 2 Chi-square = 11.124

Significance = 0.0442

Crammer V = 0.31

ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่าค่า d.f. เท่ากับ 2 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 11.124 ค่า นัยสำคัญ เท่ากับ 0.0442 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.31 แสดงว่า สถานภาพในครอบครัวกับการมีส่วนร่วม

ร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

นอกจากนี้จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ นายสมบุรณ์ สีอาจ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเหล่ากาดาล ตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอ ชาติพนม เกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน นายสมบุรณ์ฯ กล่าวว่า "... เวลาจะทำประปาหมู่บ้านคนที่เข้ามาช่วย ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวกพ่อบ้าน และพวกผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน... พวกผู้แก่ ผู้เฒ่า พวกแม่บ้าน และพวกเด็ก ๆ ก็ไม่ค่อยเข้ามายุ่งเท่าไร เพราะไม่ค่อยรู้เรื่อง และก็ไม่ค่อยสนใจ แต่ก็ไม่ได้โต้แย้งขัดขวางอะไร... " หรือ" หัวเรี่ยวหัวแรงจะเป็นพวกผู้ช่วย และกิจกรรมการทั้งนั้น....." (สัมภาษณ์ นายสมบุรณ์ สีอาจ, 27 กรกฎาคม 2539, 13.00 น.)

จากการสัมภาษณ์นายสาย ไกรสอน กำนันตำบลดงขวาง อำเภอเมืองนครพนม นายสายฯ กล่าวว่า "... ชาวบ้านไม่ค่อยรู้เรื่อง ส่วนใหญ่กระผมและพวกกรรมการหมู่บ้าน จะดีเกราะและเรียกชาวบ้านประชุม ต้องพูดกันบ่อยๆ ประชุมกันมาก ๆ ...ชาวบ้านส่วนมากไม่ค่อยมาประชุม คนมาประชุม คนมาประชุมก็เข้าใจและจะให้ความร่วมมือ ส่วนผู้ไม่มาประชุมก็ต้องให้พวกกรรมการฯ เดินไปแนะนำ ชักชวนตามบ้าน จึงค่อยร่วมมือหน่อย เพราะเขากินน้ำบ่อ น้ำคลองกันอร่อยดีอยู่แล้ว ตอนแล้งก็จะมีรถน้ำมาแจกน้ำไม่เห็นต้องมีประปาอย่างใดเลย... ส่วนกระผมและพวกกรรมการ และพ่อบ้าน เอาด้วยอยู่แล้ว เพราะจะได้สบายกันหน่อย ไม่ต้องพึ่งพาเขามาแจกจ่ายน้ำให้บางครั้งก็เหนื่อย และลำบากจะต้องไปขอรื่อง ทำประปาแล้วอะไรๆ ก็ดี ไม่ต้องเข็นน้ำไกลๆ และน้ำก็สะอาดด้วย กินแล้วสบายปลอดภัยดี.." (สัมภาษณ์ นายสาย ไกรสอน, 29 กรกฎาคม 2539, 10.00 น.)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ความเป็นผู้นำทั้งในด้านสังคมและครอบครัวส่วนใหญ่จะเข้ามามีส่วนร่วม และยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีอิทธิพลที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านด้วย จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ การนิเทศงานจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน จากการศึกษาวิจัยพบว่าในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอันได้แก่ จากปลัดอำเภอ พัฒนาการ เกษตรตำบล สาธารณสุข ครู อาสาพัฒนา ประจำตำบล และนายอำเภอ ได้เข้าไปนิเทศงานประชุมชี้แจง แนะนำติดตามผลงานบ่อยๆ ครั้ง จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 53.9 ในขณะที่ถ้าเข้าไปนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ หรือน้อยครั้งจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 56.6 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยว

กับโครงการประปาหมู่บ้านยังมีไม่มาก หรือไม่เข้าใจเท่าที่ควร ทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีน้อยจึงจำเป็นต้องอาศัยความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านสูงขึ้น ดังแสดงได้จากตารางที่ 5.3, 5.4 , 5.5

ตารางที่ 5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

บุคลากร	ความถี่ในรอบ 2 เดือนที่ผ่านมา				รวม
	ไม่เคยติดต่อ	1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	5 ครั้งขึ้นไป	
1. พัฒนาการ	458	344	225	193	1,220
	(37.5)	(28.2)	(18.4)	(15.9)	(100.0)
2. อาสาพัฒนาประจำตำบล	231	652	287	50	1,220
	(18.9)	(53.4)	(23.5)	(4.2)	(100.0)
3. เกษตรตำบล	345	465	223	187	1,220
	(28.3)	(38.1)	(18.3)	(15.3)	(100.0)
4. สาธารณสุข	127	564	432	97	1,220
	(10.4)	(46.2)	(35.4)	(8.0)	(100.0)
5. ครู	125	658	321	116	1,220
	(10.2)	(53.9)	(26.3)	(9.5)	(100.0)
6. ปลัดอำเภอ	412	205	413	180	1,220
	(33.8)	(16.8)	(33.9)	(15.6)	(100.0)
7. นายอำเภอ	395	481	264	80	1,220
	(32.3)	(39.4)	(21.6)	(6.6)	(100.0)
8. อื่น ๆ	392	165	55	8	1,220
	(81.3)	(13.5)	(4.5)	(0.7)	(100.0)

ตารางที่ 5.4 ข้อมูลสรุปปัจจัยด้านความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ระดับการนิเทศ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	362	29.7
กลาง	528	43.3
ต่ำ	330	27
รวม	1,220	100

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับความถี่ในการนิเทศในระดับกลางจำนวน 528 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา มีระดับความถี่ในการนิเทศในระดับสูงจำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 และมีความถี่ในการนิเทศในระดับต่ำจำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0

ตารางที่ 5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

ความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้าน จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
สูง	195 (53.9)	13 (31.2)	54 (14.9)	362 (100.0)
กลาง	128 (24.3)	215 (40.7)	185 (35.0)	528 (100.0)
ต่ำ	59 (17.9)	84 (25.5)	187 (56.6)	330 (100.0)
รวม	382 (31.3)	412 (33.8)	426 (34.9)	1,220 (100.0)

d.f. = 4 Chi-square = 12.217

Significance = 0.0052

Crammer V = 0.44

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.)เท่ากับ 4 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 12.217 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0052 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.44 แสดงว่า ความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันปานกลางค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ นายถวิล โกพล ประชาชนหมู่บ้านเหล่ากาดาล ตำบลพระกลางทุ่ง อ.ธาตุพนม กล่าวว่า "...ก็ไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไร เกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้าน คนอื่นเค้ามาชวนให้ทำก็ทำแต่ก็ไม่มาก และอีกอย่างทำไปแล้ว ก็ไม่รู้จะใช้ได้ดีหรือเปล่า..." (สัมภาษณ์ นายถวิล, 27 กรกฎาคม 2539., 14.00 น.) หรือ นายสมร อ่อนอินทร์ ประชาชนหมู่บ้านดงขวาง ต.ดงขวาง อ.เมือง กล่าวว่า "...เจ้าหน้าที่ก็มีเข้ามาบ้างนะ แต่ก็ไม่ได้บ่อย ๆ มาพูดอธิบายให้ฟังมาก ๆ ประชาชนเข้าใจ ก็จะช่วยกันทำมากขึ้น..." (สัมภาษณ์นายสมร , 28 กรกฎาคม 2539. 11.00 น.) หรือ นายสกล แก้วปวงคำปลัดอำเภอ กล่าวว่า "...จากการที่เข้าไปคุยให้กับชาวบ้านฟัง เกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้าน ชาวบ้านก็สนใจดี แต่ต้องพูดอธิบายทำความเข้าใจมาก ชาวบ้านถึงจะยอมทำประปาหมู่บ้าน..." "...ผมคิดว่า ถ้ามีการพบปะพูดคุย

และทำความเข้าใจกับชาวบ้านบ่อย ๆ ก็จะทำให้ชาวบ้านร่วมกันทำประปาหมู่บ้านได้มากขึ้น เพราะเท่าที่เข้าไปคุยชาวบ้านก็สนใจดี..." (สัมภาษณ์ นายสกล แก้วปวงคำ , 28 กรกฎาคม 2539. 09.00 น.)

จากการกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน ประชาชนที่ได้รับการนิเทศงานแตกต่างกันจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในโครงการประปา หมู่บ้านต่างกัน โดยประชาชนที่ได้รับการนิเทศงานมาก จะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ได้รับการนิเทศงานน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

3. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย เพศอายุ การศึกษา ระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน กล่าวคือ ประชาชนที่เป็นเพศชาย มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่เป็นเพศหญิง โดยประชาชนที่เป็นเพศชายส่วนมาก มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านปานกลางคิดเป็นร้อยละ 4.05 ในขณะที่ประชาชนที่เป็นเพศหญิงส่วนมาก มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 57.9 ตามตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	840	68.9
หญิง	380	31.1
2. อายุ		
น้อยกว่า 40 ปี	759	62.2
มากกว่า 40 ปี	461	37.8
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8) หรือเทียบเท่า	886	42.6
สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8) หรือเทียบเท่า	334	27.4
4. อาชีพหลัก		
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	245	20.1
เกษตรกร	387	31.7
ค้าขาย	364	29.8
รับจ้าง	128	10.5
อื่น ๆ	96	7.9

ตารางที่ 5.6 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ (ต่อ)

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้ของครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	56	4.6
10,001-25,000 บาท	298	24.4
25,001-50,000 บาท	366	30.0
50,001-75,000 บาท	257	21.1
75,001-100,000 บาท	238	19.5
100,000 บาทขึ้นไป	5	0.4
6. ระยะเวลาการพักอาศัย		
น้อยกว่า 10 ปี	563	46.1
10 ปีขึ้นไป	657	53.9
7. สถานภาพทางสังคม		
มีสถานภาพทางสังคมอย่างเป็นทางการ	312	25.6
ไม่มีสถานภาพทางสังคมอย่างเป็นทางการ	908	74.4
8. สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	866	71.0
สมาชิกในครอบครัว	354	29.0

ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 840 คน คิดเป็นร้อยละ 68.9 มีอายุน้อยกว่า 40 ปี จำนวน 759 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 มีรับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8) หรือเทียบเท่า จำนวน 886 คน คิดเป็นร้อยละ 72.6 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 387 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 มีรายได้ประมาณ 25,001-50,000 บาท จำนวน 366 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปจำนวน 657 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 ไม่มีสถานภาพทางสังคมอย่างเป็นทางการจำนวน 908 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 และเป็นหัวหน้าครอบครัวจำนวน 866 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0

ตารางที่ 5.7 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

เพศ	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
ชาย	294	340	206	840
	(35.0)	(40.5)	(24.5)	(100.0)
หญิง	88	72	220	380
	(23.2)	(18.9)	(57.9)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 2 Chi-square = 14.25 Significance = 0.0452 Crammer V = 0.58

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.)เท่ากับ 2 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 14.25 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0452 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.58 แสดงว่า เพศกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันปานกลาง ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป ส่วนมากมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 4.06 ในขณะที่ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี ส่วนมากมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำคิดเป็นร้อยละ 37.8 ตามตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

อายุ	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
น้อยกว่า 40 ปี	195	277	287	759
	(25.7)	(36.5)	(37.8)	(100.0)
มากกว่า 40 ปี	187	135	139	461
	(40.6)	(29.3)	(30.1)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 2 Chi-square = 14.456 Significance = 0.0042 Crammer V = -0.14

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ค่าความเป็นอิสระ (d.f.)เท่ากับ 2 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 14.456 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0042 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.14 แสดงว่า อายุกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8) หรือเทียบเท่า ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 54.8 ในขณะที่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8) หรือเทียบเท่า ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 41.5 ตามตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8)	199	319	368	886
หรือเทียบเท่า	(22.5)	(36.0)	(41.5)	(100.0)
สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8)	183	93	58	334
หรือเทียบเท่า	(54.8)	(27.8)	(17.4)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 2 Chi-square = 21.128

Significance = 0.0422

Crammer V = -0.59

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ค่าความเป็นอิสระ (d.f.)เท่ากับ 2 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 21.128 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0422 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.59 แสดงว่า ระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันปานกลาง ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

จากการศึกษาวิจัย ยังพบว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้านแตกต่างกันมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่างกัน โดยประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้านมาก ส่วนมากมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 44.6 ในขณะที่ประชาชนที่มีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้านปานกลาง ส่วนมากมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.8 และประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้านน้อย ส่วนมากมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 65.4 ตามตารางที่ 5.10, 5.11 และ 5.12

ตารางที่ 5.10 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการประปาหมู่บ้าน

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
1. การพัฒนาตามโครงการประปาหมู่บ้านนั้นควรมาจากความคิดริเริ่มของประชาชนในหมู่บ้านนั่นเอง	0	0	0	128	1,092	1,220
	0	0	0	(10.5)	(89.5)	(100.0)
2. การพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้าน ควรเป็นหน้าที่ของราชการเท่านั้น	481	564	102	73	0	1,220
	(39.4)	(46.2)	(8.4)	(6.0)	0	(100.0)
3. โครงการประปาหมู่บ้านทำให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงหมู่บ้านของตนให้ดีขึ้น	0	0	3	463	754	1,220
	0	0	(0.2)	(38.0)	(61.8)	(100.0)
4. การพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้านก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าของแต่ละบุคคล	0	12	214	324	670	1,220
	0	(1.0)	(17.5)	(26.6)	(54.9)	(100.0)
5. การพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้านจะทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น	0	0	128	662	430	1,220
	0	0	(10.5)	(54.3)	(35.2)	(100.0)
6. การพัฒนาตามโครงการประปาหมู่บ้าน ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับข้าราชการ	359	441	128	292	0	1,220
	(29.4)	(36.2)	(10.5)	(23.9)	0	(100.0)
7. การพัฒนาในรูปแบบโครงการประปาหมู่บ้านมีความจำเป็นสำหรับประชาชนในชนบท	0	221	342	524	133	1,220
	0	(18.2)	(28.0)	(43.0)	(10.8)	(100.0)
8. การพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้านแบบรวมกลุ่มประชาชนทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างคนที่เป็นสมาชิกกับคนที่ไม่เป็นสมาชิก	359	441	128	292	0	1,220
	(29.4)	(36.2)	(10.5)	(23.9)	0	(100.0)
9. แม้ว่าจะมีการพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้านเกิดขึ้น แต่รายได้ของประชาชนยังเท่าเดิม	256	495	441	28	0	1,220
	(21.0)	(40.6)	(36.1)	(2.3)	0	(100.0)

10. การพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลมากขึ้น	11	442	325	418	24	1,220
	(0.9)	(36.2)	(26.6)	(34.4)	(1.9)	(100.0)

ตารางที่ 5.11 ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการประปาหมู่บ้าน

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการประปาหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
มาก	615	50.4
ปานกลาง	388	31.8
น้อย	217	17.8
รวม	1,220	100

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจต่อโครงการประปาหมู่บ้านมาก จำนวน 615 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจต่อโครงการประปาหมู่บ้านปานกลาง จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 และมีความรู้ความเข้าใจต่อโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8

ตารางที่ 5.12 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้าน	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
มาก	274	193	148	615
	(44.6)	(31.4)	(24.0)	(100.0)
ปานกลาง	82	170	136	388
	(21.1)	(43.8)	(35.1)	(100.0)
น้อย	26	49	142	217
	(12.0)	(22.6)	(65.4)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 4 Chi-square = 21.158 Significance = 0.0238 Crammer V =-0.42

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.)เท่ากับ 4 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 21.158 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0238 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.42 แสดงว่า ความรู้ความ

เข้าใจของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กัน ปานกลาง ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สำหรับปัจจัยทางสังคม ด้านระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่างกันโดยประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 10 ปี มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 43.0 ในขณะที่ประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปีมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 49.5 ตามตารางที่ 5.13

ตารางที่ 5.13 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

ระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
น้อยกว่า 10 ปี	99	185	279	563
	(17.6)	(32.9)	(49.5)	(100.0)
10 ปีขึ้นไป	283	227	147	657
	(43.0)	(34.6)	(22.4)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 2 Chi-square = 25.57 Significance = 0.0452 Crammer V = -0.37

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.) เท่ากับ 2 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 25.57 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0452 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.37 แสดงว่า ระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันปานกลางค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจ จากการศึกษาวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพรับราชการส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 52.7 ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรส่วนมาก จะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 49.1 ประชาชนที่มีอาชีพค้าขายส่วนมาก จะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 42.6 ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.8 และ

ประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น รับเหมา ช่างฝีมือ เป็นต้น ส่วนมาก จะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 65.6 ตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.14 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	129 (52.7)	86 (35.1)	30 (12.2)	245 (100.0)
เกษตรกร	68 (17.6)	129 (33.3)	190 (49.1)	387 (100.0)
ค้าขาย	96 (26.4)	113 (31.0)	155 (42.6)	364 (100.0)
รับจ้าง	26 (20.3)	74 (57.8)	23 (24.0)	96 (100.0)
อื่น ๆ	63 (65.6)	10 (10.4)	23 (24.0)	96 (100.0)
รวม	382 (31.3)	412 (33.8)	426 (34.9)	1,220 (100.0)

d.f. = 8 Chi-square = 14.231 Significance = 0.0042 Crammer V =-0.42

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.)เท่ากับ 8 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 14.231 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0042 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.42 แสดงว่า อาชีพกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันปานกลางค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านประปาหมู่บ้านต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ จะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย หรือรับจ้าง

นอกจากนี้ ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่างกัน โดยประชาชนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 10,000.-บาทส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 49.5 ในขณะที่ประชาชนที่มีระดับรายได้ 100,000.-บาท ขึ้นไป ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 60.0 ตารางที่ 5.15

ตารางที่ 5.15 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

รายได้	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	99	185	279	563
	(17.6)	(32.9)	(49.5)	(100.0)
10,001-25,000 บาท	283	227	147	657
	(43.0)	(34.6)	(22.4)	(100.0)
25,001-50,000 บาท	76	95	127	298
	(25.5)	(31.9)	(42.6)	(100.0)
50,001-75,000 บาท	81	89	87	257
	(31.5)	(34.6)	(33.9)	(100.0)
75,001-100,000 บาท	117	87	34	238
	(49.2)	(36.6)	(14.2)	(100.0)
100,000 บาทขึ้นไป	3	1	1	5
	(60.0)	(20.0)	(20.0)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 10 Chi-square = 25.421

Significance = 0.0042

Crammer V = -0.58

ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.) เท่ากับ 10 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 25.421 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0042 ค่า Crammer V เท่ากับ -0.58 แสดงว่า รายได้กับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันปานกลางค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ประชาชนที่มีความคิดคำนึงถึงผลประโยชน์ ที่แตกต่างกัน จะมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่างกัน โดยประชาชนที่คิดคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับสูง ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านสูง คิดเป็นร้อยละ 38.8 ในขณะที่ประชาชนที่คิดคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ 42.0 และ ประชาชนที่คิดคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับต่ำ ส่วนมากจะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านต่ำ คิดเป็นร้อยละ

45.0 จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพ ระดับรายได้ และผลประโยชน์ที่ได้รับ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน ตามตารางที่ 5.16, 5.17 และ 5.18

ตารางที่ 5.16 ความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน

ผลประโยชน์ที่ได้รับ	การมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน			รวม
	สูง	กลาง	ต่ำ	
สูง	261	218	193	672
	(38.8)	(32.4)	(28.8)	(100.0)
กลาง	108	152	188	448
	(24.1)	(33.9)	(42.0)	(100.0)
ต่ำ	13	42	45	100
	(13.0)	(42.0)	(45.0)	(100.0)
รวม	382	412	426	1,220
	(31.3)	(33.8)	(34.9)	(100.0)

d.f. = 4 Chi-square = 15.422 Significance = 0.0235 Cramer V = -0.15

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ณ ค่าความเป็นอิสระ (d.f.) เท่ากับ 4 ค่าไคสแควร์เท่ากับ 15.422 ค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.0235 ค่า Cramer V เท่ากับ -0.15 แสดงว่า ผลประโยชน์ที่ได้รับกับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันน้อย ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 5.17 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
1. การพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้าน ทำให้ท่านและครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น	0	0	184	753	283	1,220
	0	0	(15.1)	(61.7)	(23.2)	(100.0)
2. ปัจจุบันหมู่บ้านของท่านยังขาดการพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้าน	0	132	339	718	31	1,220
	0	(10.8)	(27.8)	(58.9)	(2.5)	(100.0)
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้านทำให้ท่านได้รับรู้ความเป็นไปในหมู่บ้านมากขึ้น	0	0	0	887	333	1,220
	0	0	0	(72.7)	(27.3)	(100.0)
4. การที่ท่านเข้าร่วมพัฒนาโครงการประปาหมู่บ้านทำให้บุคคลอื่น ๆ รู้จักท่านมากขึ้น	0	0	0	719	501	1,220
	0	0	0	(58.9)	(41.1)	(100.0)
5. ปัจจุบันเพื่อนบ้านต่างยอมรับในความของท่านในด้านต่าง ๆ	0	184	296	642	98	1,220
	0	(15.1)	(24.3)	(52.6)	(8.0)	(100.0)

ตารางที่ 5.18 สรุปข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน

ปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
สูง	672	55.1
กลาง	448	36.7
ต่ำ	100	8.2
รวม	1,220	100

ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เห็นว่าโครงการประปาหมู่บ้านสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในระดับสูง จำนวน 672 คน คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมาเป็นระดับกลาง จำนวน 448 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และในระดับต่ำ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ประชาชนผู้ใช้น้ำคนหนึ่งในหมู่บ้านดงขวาง ตำบลดงขวาง อำเภอเมือง กล่าวว่า "...ผมอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ประมาณ 12 ปีมาแล้ว หมู่บ้านมันแล้ง บางปีน้ำก็พอใช้ บางปีน้ำก็ไม่มี ต้องเดินไปหิ้วถึงเชิงเขาโน้น ถ้ามีประปาหมู่บ้าน แล้วมีน้ำไหล

ตลอดก็ดี หมู่บ้านจะได้ไม่แล้งเสียที... ถ้ามีประปาหมู่บ้านจริงผมช่วยเต็มที่เลย จะได้นำน้ำใช้ตลอด..." (สัมภาษณ์ นายสมเดช โพธิสาร , 25 กรกฎาคม 2539 เวลา 10.00 น.) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะเห็นสภาพแห้งแล้งของหมู่บ้าน มาตั้งแต่อดีต ดังนั้น ถ้ามีสิ่งใดหรือกิจกรรมใดที่จะช่วยให้หมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมา ก็ยอมที่จะมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ มากยิ่งขึ้น และจากการสัมภาษณ์นายสุข สามานิตย์ กำหนดตำบลพระกลางทุ่ง อ.เมือง กล่าวว่า "...ถ้าชาวบ้านมันรู้ว่าประปาหมู่บ้านช่วยให้มันได้อะไร มันก็ต้องช่วยกันแน่ แต่บางคนก็รู้ บางคนก็ไม่รู้ ที่มันทำๆ กันก็เพราะมันคิดว่าคนบ้านเดียวกัน ก็ต้องช่วยกัน..." (สัมภาษณ์ นายสุข สามานิตย์ , 26 กรกฎาคม 2539 ,16.00 น.) และจากการสัมภาษณ์ นางสาววิลาวรรณ จันทร์ทศ ปลัดอำเภอธาตุพนม กล่าวว่า "...คิดว่า ถ้าชาวบ้านส่วนใหญ่รู้ว่าประปาหมู่บ้านคืออะไร และช่วยเหลือชาวบ้านได้อย่างไร คงไม่มีใครปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือแน่นอน เพราะหมู่บ้านมันแล้งมีน้ำไม่ตลอดทั้งปี... แต่ความจริงชาวบ้านบางคนก็รู้ว่าประปาหมู่บ้านคืออะไร บางคนก็ไม่รู้กว่าจะทำความเข้าใจได้ ก็เสียเวลาดังเยอะ เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้เรียนหนังสือคนที่พอมีความรู้ก็จบแค่ ป.7 หรือ ม.ศ.3 จะทำให้เข้าใจไม่ใช่เรื่องง่ายเลย..." (สัมภาษณ์ นางสาววิลาวรรณ จันทร์ทศ , 20 กรกฎาคม 2539 ,11.00 น.)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย เพศอายุ การศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชนต่อโครงการประปาหมู่บ้าน และระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพ ระดับรายได้ และผลประโยชน์ที่ได้รับ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพล ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่น ได้แก่ คุณลักษณะของผู้นำ การจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนและผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ จากการศึกษาข้อมูลยังพบอีกว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านยังอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 34.5 ระดับกลางร้อยละ 33.8 และระดับสูงร้อยละ 31.3 (ตารางที่ 5.20) แสดงว่าประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการในระดับต่ำมีเป็นจำนวนมากกว่าที่เข้าร่วมโครงการในระดับสูง สำหรับลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านนั้น พบว่ามีส่วนร่วมประชุมร้อยละ 72.5 รองลงมาได้แก่การดำเนินการโดยมีส่วนร่วมสละแรงงานร้อยละ 72.2 (ตารางที่ 5.19) แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้เข้าร่วมในลักษณะกิจกรรมต่างๆ ทุกขั้นตอน เพื่อให้โครงการประปาหมู่บ้านสัมฤทธิ์ผลและได้รับผลประโยชน์จากโครงการดังกล่าว โดยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนควรดำเนินการตามโครงการต่อไป และควรขยายให้ครอบคลุมทุกๆ หมู่บ้านที่ประสบปัญหาในเรื่องของ (ตารางที่ 5.21)

ตารางที่ 5.19 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน
ในโครงการประปาหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
ประชุม	884	72.5
ออกเงิน	423	34.7
กรรมการ	559	45.8
ผู้นำ	642	52.6
ผู้ชักชวน	449	36.8
ผู้ออกวัสดุอุปกรณ์	192	15.7
แสดงความคิดเห็น	729	59.8
สละแรงงาน	881	72.2
วางแผนโครงการ	730	59.8
ตัดสินใจ	730	59.8
ผลประโยชน์	859	70.4
ประเมินผล	612	50.2
ติดตามผล	630	51.6
ดูแลรักษาและทำนุบำรุง	649	38.4

ตารางที่ 5.20 ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
สูง	382	31.3
กลาง	412	33.8
ต่ำ	426	34.9
รวม	1,220	100

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านในระดับต่ำ จำนวน 426 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมามีส่วนร่วมในระดับกลาง จำนวน 412 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 และมีส่วนร่วมในระดับสูง จำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3

ตารางที่ 5.21 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่างๆ ไป ที่มีต่อโครงการประปาหมู่บ้าน

ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
1. ควรดำเนินการต่อไป	0	0	259	642	319	1,220
	0	0	(21.3)	(52.6)	(26.1)	(100.0)
2. เป็นการเพิ่มภาระให้ชาวบ้าน	216	395	136	387	86	1,220
	(17.7)	(32.4)	(11.1)	(31.7)	(7.1)	(100.0)
3. ดำเนินการให้สำเร็จได้ยาก	182	267	142	448	181	1,220
	(14.9)	(21.9)	(11.7)	(36.7)	(14.8)	(100.0)
4. ควรขยายให้ครอบคลุมทุก หมู่บ้าน	0	122	196	536	339	1,220
	0	(10.0)	(16.1)	(46.1)	(27.8)	(100.0)
5. เป็นโครงการเพื่อชาวบ้านโดยแท้	0	162	138	645	275	1,220
	0	(13.3)	(11.3)	(52.9)	(22.5)	(100.0)
6. ได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้าน เป็นส่วนน้อย	218	395	143	381	83	1,220
	(17.9)	(32.4)	(11.7)	(31.2)	(6.8)	(100.0)
7. ช้าช้อนกับการพัฒนาใน โครงการอื่น ๆ	0	295	568	377	80	1,220
	0	(24.1)	(38.4)	(30.9)	(6.6)	(100.0)
8. การพัฒนาโครงการประปา หมู่บ้าน	0	0	182	495	543	1,220
	0	0	(14.9)	(40.6)	(44.5)	(100.0)

สรุป

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.8) หรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร โดยส่วนมากมีรายได้ของครอบครัว 25,001-50,000 บาทต่อปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 10 ปีขึ้นไป ส่วนมากไม่มีสถานภาพทางสังคมอย่างเป็นทางการ เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำหมู่บ้าน เป็นต้น และส่วนมากเป็นหัวหน้าครอบครัว

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านความถี่ในการนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากได้รับการติดต่อ พบปะพูดคุย หรือได้รับการแนะนำนิเทศโครงการประปาหมู่บ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปานกลาง

สำหรับผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการประปาหมู่บ้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับการมีส่วนร่วมในโครงการประปา

หมู่บ้านปานกลาง และผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เห็นว่าโครงการประปาหมู่บ้านสามารถตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในระดับสูง

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้านระดับต่ำ นอกจากนี้จากการศึกษาความคิดเห็นทั่วไป ที่มีต่อโครงการประปาหมู่บ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เห็นด้วยเกี่ยวกับโครงการประปาหมู่บ้านว่าควรดำเนินการต่อไป และควรขยายให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ทำให้เป็นโครงการเพื่อชาวบ้านโดยแท้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อตนเองอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมส่วนรวม

สำหรับผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่าปัจจัยด้านผู้นำ ทั้งด้านผู้นำทางสังคมและผู้นำในครอบครัว มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในด้านการนิเทศงาน มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการประปาหมู่บ้าน และปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัจจัยด้านเพศ อายุ การศึกษา ความรู้ความเข้าใจในโครงการ ระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน อาชีพ ระดับรายได้ และผลประโยชน์ที่ได้รับ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหมู่บ้าน (ตารางที่ 5.22)

ตารางที่ 5.22 สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐาน	เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้	ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้
1. ปัจจัยด้านผู้นำมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน 1.1 ผู้นำทางสังคม 1.2 ผู้นำในครอบครัว	/ /	
2. ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน 2.1 การได้รับการนิเทศงาน	/	
3. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน 3.1 ปัจจัยด้านสังคม 3.1.1 เพศ 3.1.2 อายุ 3.1.3 การศึกษา 3.1.4 ระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน 3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3.2.1 อาชีพ 3.2.2 ระดับรายได้ 3.2.3 ผลประโยชน์ที่ได้รับ	/ / / / / / / /	

นอกจากการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษายังมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงลักษณะและทัศนคติของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านด้วยว่ามีลักษณะอย่างไร อีกทั้งมีความรู้สึกและทัศนคติเกิดขึ้นอย่างไรในการเข้าร่วมโครงการ

จากการได้สอบถามสัมภาษณ์ และจากการสังเกตจากประชากรศึกษา จะเห็นได้ว่า ผู้นำประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้าไปร่วมดำเนินการตามในขบวนการของโครงการมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นหาสาเหตุของปัญหา และสภาพความต้องการของประชาชน และการตัดสินใจกำหนดโครงการจังหวัดนครพนม โดยเฉพาะอำเภอเมือง และอำเภอธาตุพนม ประสบปัญหาแห้งแล้ง หรือที่เรียกว่าแล้งซ้ำซาก ขาดน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคและบริโภค น้ำไม่เพียงพอ

พอดลอดปีในขั้นตอนนี้ พบว่าผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน จะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการศึกษาสำรวจหาข้อมูล หรือสภาพปัญหาของหมู่บ้านตลอดจนความพร้อมของหมู่บ้านอันได้แก่ แหล่งน้ำบาดาลที่จะจัดทำโครงการประปาหมู่บ้าน และต้องเป็นผู้ชักนำให้ประชาชนคล้อยตาม หรือเห็นด้วยว่าหมู่บ้านของเรามีปัญหาเรื่องน้ำและสิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวนั้น คือการจัดทำโครงการประปาหมู่บ้าน บทบาทผู้นำในกระบวนการขั้นตอนนี้จะเป็นทั้งผู้ดำเนินการเอง และชักนำให้ชาวบ้านร่วมมือเห็นด้วย โดยใช้วิธีการประชุมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอันได้แก่พัฒนากร, ปลัดอำเภอ, เกษตรตำบล ฯลฯ ได้เข้าไปกระตุ้น และแนะนำด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการประปาหมู่บ้านด้วย

เมื่อประชาชนเข้าใจสภาพปัญหาแล้ว ผู้นำหมู่บ้านคือผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันก็จะนัดประชุมอีกครั้งหนึ่งเพื่อตัดสินใจ ในกระบวนการนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และใช้หลักเสียงข้างมากแบบประชาธิปไตย โดยการยกมือตัดสินใจว่าจะจัดทำโครงการประปาหมู่บ้านหรือไม่ ในการตัดสินใจจัดทำระบบประปาหมู่บ้านซึ่ง อาจช้าหรือเร็ว ยังพบว่าขึ้นอยู่กับสถานะความเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ตลอดจนการเข้าไปนิเทศของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าบอຍหรือไม่ หากผู้นำให้ความสนใจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปกระตุ้นและให้การศึกษาแก่ประชาชนบ่อยๆ ครั้ง ประชาชนก็จะเห็นด้วยและปฏิบัติตาม

ในการศึกษาพบว่าในระยะแรกๆ ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ผู้ที่เห็นด้วยจะเป็นพวกผู้นำท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เนื่องจากมีความรู้และเข้าใจในโครงการประปาหมู่บ้าน ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำสะอาดเพื่ออุปโภค บริโภคในระยะยาว โดยไม่ต้องพึ่งพาให้หน่วยงานราชการมาแจกจ่ายน้ำให้ในฤดูแล้ง สำหรับประชาชนที่ไม่เห็นด้วยก็จะมีเหตุผลความรู้สึกว่า ประปาหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านต้องออกเงินสมทบ ต้องเสียค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองต้องเสียค่าใช้จ่าย สามารถจะใช้น้ำบ่อน้ำตามธรรมชาติ เมื่อในฤดูแล้งไม่มีน้ำก็ขอไปยังอำเภอ หรือไปเข็นน้ำตามหมู่บ้านอื่นๆ ซึ่งอยู่ในระยะไกล ในระยะต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐอันได้แก่ ปลัดอำเภอหรือพัฒนากร และผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ได้จัดประชุมชาวบ้านบ่อยๆ ชาวบ้านก็จะเห็นด้วยและคล้อยตามมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเห็นด้วยก็จะเป็นพวกผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัว และไม่เป็นหัวหน้าครอบครัวส่วนผู้หญิงก็จะเฉยๆ แต่ก็ไม่ได้ต่อต้านอะไร

2. การจัดทำโครงการ : ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านจะช่วยกันระดมความคิดวางแผน จัดทำโครงการ เพื่อนำเสนอสภาตำบลเห็นชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนโครงการไปยังจังหวัดหรือกรมฯตามลำดับ ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะช่วยเป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำในเรื่องของการวางแผน การขอเงินงบประมาณ

3. การดำเนินการตามโครงการ เมื่อโครงการประปาหมู่บ้านได้รับอนุมัติให้มาดำเนินการในหมู่บ้าน ในขั้นตอนนี้พบว่า ผู้นำหรือประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการโดยการสละแรงงาน ช่วยกันออกวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อต่อประปาเข้าไปในบ้านเรือนตัวเอง ช่วยกันออกเงินหลังคาเรือนเท่าๆ กัน เพื่อสมทบค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและการติดตั้งของแต่ละครัวเรือน ในการดำเนินการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน ลักษณะการเข้าร่วมโครงการในขั้นตอนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพวกผู้ชายที่ออกมาทำงาน และแบ่งงานกันดูแลรับผิดชอบในเรื่องการก่อสร้างในส่วนรวม และช่วยเหลือกันจัดทำติดตั้งระบบวางท่อในแต่ละครัวเรือน ฝ่ายผู้หญิงก็จะมีบทบาทช่วยสนับสนุนดูแลเรื่องอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

4. การติดตามประเมินผล ในขั้นตอนนี้พบว่าผู้นำโดยเฉพาะกรรมการหมู่บ้าน จะคอยติดตามงาน และแลดูว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในการจัดทำประปาหมู่บ้าน หากเกิดปัญหาก็จะนำเข้าไปประชุมปรึกษาหารือ พร้อมประสานงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ การระดมเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำประปาหมู่บ้าน และการควบคุมให้ชาวบ้านได้เข้าร่วมและร่วมมือช่วยเหลือกันให้มากที่สุด เนื่องจากบางครั้งชาวบ้านมีภารกิจส่วนตัวที่ต้องปฏิบัติด้วย

5. การจัดสรรผลประโยชน์และดูแลบำรุงรักษา ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านจะประชุมเพื่อกำหนดการบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบการใช้น้ำในหมู่บ้านของตนเองให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ การเปิด-ปิดตามเวลา การจัดเก็บค่าบริการเพื่อนำเงินเป็นกองกลางสำหรับการซ่อมแซมบำรุงรักษา หรือเพื่อนำเงินจากกองทุนไปพัฒนากิจกรรมเสริมทางด้านสังคมและเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ในการดำเนินการดังกล่าว ในการศึกษาในพื้นที่พบว่า ชาวบ้านได้มีการประชุมจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำและคณะกรรมการบริหารการใช้น้ำขึ้นเพื่อบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากการสอบถามชาวบ้านมีทัศนคติและมีความรู้สึกว่าการที่ได้จัดทำระบบประปาหมู่บ้านแล้วตั้งคณะกรรมการขึ้นมาบริหารโดยชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วม จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องคอยพึ่งพาหน่วยงานของรัฐ เพราะชาวบ้านจะมีความรู้สึกว่าการประปาหมู่บ้านเป็นของชาวบ้านทุกคน ได้บริหารจัดการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง ดูแลรักษาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตและประสบการณ์ที่เคยทำงานในพื้นที่จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษายังพบว่า ชาวบ้านเองเริ่มมีความรู้สึกเห็นคุณค่าและเป็นเจ้าของประปาหมู่บ้าน เหตุผลว่าโครงการประปาหมู่บ้านเป็นความต้องการของชาวบ้านโดยแท้จริง การดำเนินการและการบริหารจัดการ ประชาชนชาวบ้านและผู้นำเข้าไปร่วมมือมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ โดยเฉพาะชาวบ้านได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการ ร่วมในการออกแรง ออกวัสดุสมทบ และมีความสะดวกสบายได้รับประโยชน์มีน้ำสะอาดไว้อุปโภค บริโภค และบางครั้งเพื่อการเกษตรได้ตลอด

เวลาโดยไม่ต้องไปเผื่อรอพึ่งพาธรรมชาติอีกต่อไป จากการดำเนินการประปาหมู่บ้านของหมู่บ้านหนึ่งประสบความสำเร็จ ยังพบอีกว่าหมู่บ้านอื่นๆจะเดินทางไปดูเป็นตัวอย่าง และเลียนแบบการดำเนินการเพื่อนำไปจัดทำแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านของตนเองด้วย ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในอำเภอเมืองนครพนม อำเภอธาตุพนม และอำเภออื่นๆในจังหวัดนครพนมเกือบทุกหมู่บ้านคิดและเล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประปาหมู่บ้าน หากแต่จะดำเนินการได้ช้าหรือเร็ว ขึ้นอยู่กับศักยภาพและปัจจัยด้านต่างๆภายในหมู่บ้านของตนเอง

กล่าวโดยสรุป การศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะของท้องถิ่น ศึกษากรณีโครงการประปาหมู่บ้านอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในการศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานเพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการระดับท้องถิ่น ศึกษาลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่างๆของการพัฒนา และศึกษาทัศนคติของประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปดำเนินการพัฒนาในระดับท้องถิ่นหมู่บ้าน

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาพยายามเข้าไปศึกษาหาข้อมูลจากประชากรในเขตอำเภอเมืองนครพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยการสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมโดยอาศัยจากประสบการณ์จากการที่เคยปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดนครพนม ในการศึกษาพบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมโครงการประปาหมู่บ้าน ผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นปัจจัยสำคัญได้แก่ ผู้นำของท้องถิ่น ผู้นำทางสังคม การนิเทศงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และองค์ประกอบในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน

ในการศึกษาพบอีกว่า การเข้าร่วมโครงการประปาหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการตามกระบวนการต่างๆตั้งแต่การเริ่มศึกษาหาข้อมูล สภาพปัญหาความพร้อมและความต้องการของหมู่บ้าน การวางแผน การจัดทำโครงการของงบประมาณ การดำเนินการตามโครงการ และการบริหารโครงการ การจัดสรรระบบการใช้น้ำ ฯลฯ

ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมพบว่า เข้าร่วมโดยการประชุมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในกรณีต่างๆร่วมดำเนินการด้วยตัวเอง โดยการรวมเป็นกลุ่มเป็นทีม สละแรงงาน ค่าวัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนออกเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ และการบริหารโครงการด้วยการเลือกตั้งตัวแทนในรูปของคณะกรรมการกลุ่มผู้นำ กล่าวได้ว่า ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดสร้างระบบประปาหมู่บ้านโดยชาวบ้าน เพื่อชาวบ้าน และเป็นของชาวบ้าน โดยอยู่ในหลักการใช้เหตุผล ในการเลือกตัวผู้นำและคณะกรรมการ ตามวิถีทางประชาธิปไตย ในกระบวนการการพัฒนา จากการสังเกตและสอบถามเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่บางท่าน ยังพบอีกว่า บางหมู่บ้านเมื่อประชาชนผ่านกระบวนการพัฒนาจัดทำประปาหมู่บ้านได้สำเร็จแล้ว ยังส่ง

ผลไปถึงการพัฒนากิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย เพื่อจะพัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จนมีบางหมู่บ้านพัฒนาจนยกฐานะขึ้นเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของ องค์การบริหารส่วนตำบล หรือสุขาภิบาลด้วย แต่การพัฒนาดังกล่าวมีแนวโน้มจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตย และการปกครองท้องถิ่นมากเท่าไร และใช้เวลาแค่ไหน ยังต้องอาศัยปัจจัยด้านอื่นๆ อีกมากมาย ผู้ศึกษามีได้ศึกษาไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาเพียงชี้ให้เห็นว่า เมื่อประชาชนเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาในระดับท้องถิ่นแล้ว จะเป็นปัจจัยให้การเรียนรู้ และส่งเสริมประชาชนให้รู้จักคิด และดำเนินชีวิตในสังคมแบบวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อกระตุ้นบทบาทให้ประชาชนปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น อันจะเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยจากระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับชาติต่อไป.